

dr. P.C. Hoek

*‘De Heilige Geest bedient
Zich – wonderlijk genoeg
– van mensen.’*

Bijbelse barmhartigheid en oprechtheid

Door dr. P.C. (Peter) Hoek

Niemand zal ervan opkijken als ik noteer dat de omstandigheden van ons leven van invloed zijn op onze geestelijke ervaring en op onze geestelijke vragen. Het maakt nogal wat uit of we een tijd van rust en voorspoed genieten of juist een tijd van verdriet en kruisdragen doormaken. Anders gezegd: de kwade dagen laten hun sporen na, óók in het geestelijke leven.

Een eenvoudig voorbeeld uit de Schrift kan dat laten zien. Denk eens aan Petrus die, op bevel van Zijn Meester, over het water naar Hem toeloopt. Zolang zijn oog vast op zijn Heere gevestigd staat, is zijn gang vast. Echter zodra de golven en de storm zijn aandacht van Christus afleiden, zinkt hij in de diepte. Kunnen de zee van ramp en de storm die in het leven opsteekt u en mij ook niet evenzo in de diepte van de wankelmoedigheid en vrees voeren?

Nood achter de nood

Laten we eens concreet aan een tijd van ziek-zijn denken. Het verlies van krachten en de mentale uitputting ►

Dr. P.C. (Peter) Hoek (45) is docent praktische theologie aan het Hersteld Hervormd Seminarie. Van mei 1999 tot en met november 2012 diende hij als predikant de gemeenten van St. Annaland en Hoevelaken-Nijkerkerveen.

kunnen hun sporen in het geestelijke leven trekken. De zwakte die we dan ervaren, maakt ons meer ontvankelijk voor sombere gedachten. In het pastoraat heb ik meer dan eens gemerkt dat mensen deze somberte voor zichzelf uitleggen als 'geestelijke verlating', terwijl daarvan niet altijd sprake hoeft te zijn. Het is belangrijk om dit terdege te beseffen, zowel als we zelf door een moeilijke tijd heengaan als wanneer we anderen daarin bijstaan. Het komt erop aan om de nood die geklaagd wordt werkelijk te wegen en een open oog en een ontvankelijke geest te hebben voor de nood achter de nood. Welk effect heeft het kruis dat iemand draagt op zijn of haar geestelijk leven?

Geestelijke fijnzinnigheid

Het is belangrijk ons ervan bewust te zijn dat pijn, uitputting en verdriet een mens geestelijk meer kwetsbaar kunnen maken en zodoende meer vatbaar voor vragen en twijfels van binnenuit en aanvechting van buitenaf. Dat is niet alleen van belang om de ander werkelijk te begrijpen, nabij te kunnen komen en écht contact met elkaar te krijgen. Dit begrip en deze gezindheid zijn óók nodig om tot de afstemming op het hart van de ander te komen en, zoals de Bijbel dat wel uitdrukt, om 'met de moede een woord ter rechter tijd te spreken'. Uiteraard is dat naar de diepste zin het werk van de Heilige Geest.

Hij bedient zich daarbij – wonderlijk genoeg – van mensen. En als mensen zijn we daarbij gehouden om met geestelijke fijnzinnigheid er naar te staan de taal van het hart van onze naaste onder het kruis te spreken.

Een bijzondere levenstijd

Laten we in dit verband in het bijzonder eens een moment onze oudere naaste in gedachten nemen. In zijn of haar leven is nadrukkelijk sprake van een bijzondere levenstijd. De dag gaat immers dalen? En dat brengt bijzondere opgaven met zich mee. De lasten vermeerderen, in de zin van lichamelijke gebreken of zwakte. Herstel van ziekte en kwalen kost veel meer tijd of blijft uit. Maar denk ook aan allerlei vormen van psychisch lijden, aan eenzaamheid en aftakeling. De oude dag is ook de tijd dat een mens de balans opmaakt. We zien terug op het geleefde leven. Dan is het zo voornamelijk dat we vrede kennen: allereerst vrede met God in de weg van de verzoening van onze zonden, maar ook vrede met de weg die Hij met ons ging door dit leven. Daarbij mogen we zeker niet vergeten dat ouderen bij de laatste halte van dit leven zijn gekomen. Het einde komt meer en meer nabij, soms met alle vragen en alle vrees van dien. Terwijl we geroepen worden ons gereed te houden voor de laatste afvaart. Over bijzondere opgaven gesproken!

dr. P.C. Hoek

'Ouderen hebben meer en meer geleerd om vreugde te scheppen in wat wij dan kleine dingen noemen.'

Het levensboek

Wie ouderen ontmoet, zal het volgende herkennen. Er is in hun levensboek, waarin ze een ander vaak graag laten meelesen, een mengeling van vreugdevolle én pijnlijke herinneringen terug te vinden. Hun bestaan is er door getekend en gelittekend. Opmerkelijk is daarbij dat ouderen meer en meer geleerd hebben – al zijn hier natuurlijk uitzonderingen op – vreugde te scheppen in wat wij dan kleine dingen noemen. Veel aardse grootheid heeft vanwege de vele levenservaring haar glans verloren. Bij velen treedt de vroomheid en het geestelijke klimaat zoals men er in de kinderjaren kennis mee gemaakt heeft, weer meer op de voorgrond.

Overgave

Werkelijke vrede genieten in de levensavond heeft alles te maken met overgave. Daaronder versta ik dan het zich neerleggen in de hand van de Heere. Met alles wat er is aan zonde, verdriet, vreugde, pijnlijke en rijke herinneringen. Let wel: dat is iets geheel anders dan zich neerleggen – tegen wil en dank – bij het onvermijdelijke! Denk eens aan Mozes. Wat een weg had hij afgelegd. Het was een woestijnleven geweest. En ten laatste valt

de deur naar Kanaän nog voor hem dicht. Wat hield Mozes over? Bittere gedachten? Wrok? Onvrede? Niets van dat alles! Hij hield de Heere over. Hij beleed: 'Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is...'. Dat was zijn zwanenzang.

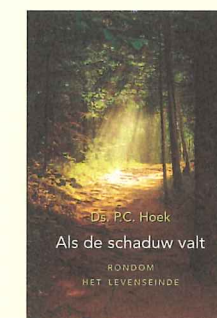
Samen opzien

Die overgave kunnen wij elkaar niet aan de hand doen. Dat moge duidelijk zijn. De Geest van God legt ze in het hart én oefent deze overgave ook. Waar wij in de omgang met onze ouderen intussen bedacht op moeten zijn? Het lijkt mij een beproefde weg om in het gesprek met hen te vragen naar en aan te sluiten bij de hand van God in hun leven. Hoe hebben zij die hand opgemerkt? Of hebben ze dat onverhoopt niet? En: hoe duiden zij dan

de wenken van die hand in hun bestaan? Wees daarbij bedacht op Bijbelse barmhartigheid én oprechtheid. Ons spreken en bedoelen zal geijkt moeten zijn aan Gods getuigenis. Dan alleen kunnen we voor onze oud geworden naaste écht tot bijstand zijn. Daarbij mogen we niet alleen samen terugzien en vooruitzien, maar vooral opzien! In die weg wordt immers het ware uitzien verkregen, om te mogen sterven als Jakob: met het oog op Gods zaligheid. ■

Als de schaduw valt

Rondom het levenseinde

We krijgen er allemaal mee te maken: iemand in onze naaste omgeving wordt ernstig ziek. Over zijn of haar leven valt de schaduw van de dood. Wie de ernstig zieke naaste bijstaat, krijgt te maken met de nodige vragen, verlegenheid en vrees. Hoe kunnen we hem of haar nabij komen?

Hoe kan er echt contact ontstaan? Welke woorden zijn gepast en welke niet? In dit boek gaat dr. P.C. Hoek samen met de lezer op zoek naar antwoorden op deze vragen.

Als de schaduw valt, ds. P.C. Hoek, Uitgeverij Den Hertog, ISBN 9789033127519, €11,90